

Þing noræna þvagfæraskurðlækna

## Íslenskur læknanemi hlaut verðlaun fyrir besta vísindaerindið

Tryggvi Þorgeirsson læknanemi á 6. ári við Háskóla Íslands vann í júní það afrek að hljóta verðlaun fyrir besta vísindaerindið á þingi norræna þvagfæraskurðlækna sem haldið var í Árósum. Verðlaunin eru kennd við Ole Worm og fylgja þeim peningaverðlaun. Þetta er mikill heiður fyrir Tryggva og samstarfsaðila hans, ekki síst vegna þess að Tryggvi er enn við læknánám.

Verkefni Tryggva og samstarfsfélaga hans nefnist á íslensku Áhrif stökkbreytingar í BRCA2 á framgang krabbameins í blöðruhálskirtli og vann hann að því undir handleiðslu Laufeyjar Tryggvadóttur, framkvæmdastjóra Krabbameinsskrár Krabbameinsfélags Íslands (KÍ), Hrafns Tulinius fyrrverandi yfirlæknis Krabbameinsskrárinnar og Eiríks Jónssonar, yfirlæknis á þvagfæraskurðeild Landspítala - háskólasjúkrahúss (LSH). Auk þeirra unnu að verkefninu vísindamenn frá Krabbameinsskrá KÍ, rannsóknastofu KÍ í sameinda- og frumulíffræði, rannsóknarstofu LSH í meinafræði og Urði, Verðandi, Skuld.

### Niðurstöður kynntar víða

Niðurstöðurnar voru birtar í júní síðastliðnum í tímariti Bandarísku krabbameinsstofnunarinnar, Journal of the National Cancer Institute. Fjallað var um rannsóknina í ritstjórnargrein í tímaritinu og voru niðurstöðurnar kynntar víða, þar á meðal í Dagblaði alþýðunnar í Kína.

„BRCA2 genið tjáir fyrir próteini sem er mikilvægt fyrir viðgerðir á erfðaefninu. Vitað er að stökkbreytingar í geninu tengjast aukinni áhættu á krabbameini í brjóstum, eggjastokkum og brisi auk blöðruhálskirtils. Hins vegar hafði ekki verið kannað hvaða áhrif stökkbreytingin hefði á gang blöðruhálskirtilskrabbameins en það var markmið okkar rannsókna.

Úr gögnum Krabbameinsskrárinnar fundum við 29.600 karlkyns ættingja kvenna sem greint hafa með brjóstakrabbamein og eru þar af leiðandi líklegri en aðrir til að bera í sér stökkbreytinguna. Af þeim greindust 596 með krabbamein í blöðruhálskirtli á rannsóknartímabilinu, frá 1955-2004.

Hávar  
Sigurjónsson



Tryggvi Þorgeirsson  
læknanemi.

Við fengum síðan lífssýni frá 527 karlmönnum úr þeim hópi og mynduðu þeir rannsóknarhópin. Við fundum stökkbreytinguna í 30 þessara karla, sem svarar til 5,7% hópsins, og gekk rannsóknin út á að bera saman sjúkdóminn hjá þeim sem höfðu stökkbreytinguna og þeim sem ekki höfðu hana. Niðurstaðan var ótvíræð í þá veru að sjúkdómurinn var umtalsvert illvígari hjá þeim sem höfðu stökkbreytinguna en hjá hinum. Þetta kom þannig fram að arfberar voru að jafnaði 5 árum yngri við greiningu en hinir, 69 ára gamlir í stað 74 ára. Útbreiðsla sjúkdómsins var einnig ólík; 80% arfberanna voru með útbreiddan sjúkdóm á stigum 3 eða 4 samanborið við að 40% hjá þeim sem ekki voru arfberar. Við skoðun á æxlisfrumunum sjálfum kom í ljós að æxlisgráða krabbameinsfrumanna í 84% arfberanna var af hæstu gráðum 7-10 en 53% í samanburðarhópnum voru með frumur af þessum æxlisgráðum. Ekki síst var síðan sláandi að sjá að helmingur arfberanna var látinn eftir 2,1 ár frá greiningu, en helmingur hinna var enn á lífi 12,4 árum eftir greiningu. Munurinn er sexfaldur. Rannsóknin leiddi þannig í ljós að þeir sem bera stökkbreytinguna í sér eru yngri við greiningu, stig og gráða æxlanna eru hærrí og lífslíkur minni. Hins vegar þarf að taka fram að af þeim hópi íslenskra karlmannna sem greinast með blöðruhálskirtilskrabbamein eru ekki nema um 2% sem bera stökkbreytinguna í sér, eða e.t.v. 3-4 á ári. Ef horft er til Norðurlandanna gætu þetta verið 100-200 menn árlega.

Á þinginu í Árósum kom fram sú spurning hvort skima ætti fyrir stökkbreytingunni. Ég tel það ekki rétt að svo stöddu en hins vegar gæti það átt við í ákveðnum tilfellum, t.d. ef sterk ættarsaga er um brjósta- eða eggjastokkakrabbamein í fjölskyldu manns sem er nýgreindur með krabbamein í blöðruhálskirtli. Ef stökkbreyting myndist þyrfti að taka mið af því við val á meðferð í ljósi hins hraða framgangs meinsins hjá arfberum.”

### Þriðja rannsóknin

Tryggvi segist hafa unnið að rannsóknum á blöðruhálskirtilskrabbameini frá því hann var á fyrsta ári í læknanámi. „Móðir mín, Laufey Tryggvadóttir, er framkvæmdastjóri Krabbameinsskrárinnar og ábyrgðarmaður þessarar rannsóknar. Þetta hófst með því að hún fékk mig og bekkjarfélaga minn, Eyþór Örn Jónsson, til að aðstoða sig við gagnöflun fyrir slíka rannsókn þegar við vorum á fyrsta ári. Ég hef síðan í lengst og þetta er þriðja rannsóknin á blöðruhálskirtilskrabbameini sem ég tek þátt í. Mér finnst áhugaverð þessi leit að forspárþáttum til að greina í sundur hægt vaxandi

mein, þar sem hægt er að fresta meðferð og þeim aukaverkunum sem henni fylgja, og hratt vaxandi krabbamein sem krefjast tafarlausrar róttækrar meðferðar.”

Tryggvi segir að næsta stig af rannsóknum á BRCA2 snúi meðal annars að því að skoða hvort próteinið sem genið tjáir fyrir brotni niður í krabbameinsfrumum og hvort greina megi niðurbrot próteinsins í öðrum krabbameinssjúkl-ingum en þeim sem bera stökkbreytinguna í sér. „Með því væri hugsanlega hægt að spá fyrir um framgang sjúkdómsins hjá fleirum en þeim sem bera stökkbreytinguna í sér og haga meðferð til samræmis við það.”

## Heilbrigðisstofnun Suðausturlands, Hornafirði

# Yfirlæknir og heilsugæslulæknir

Óskum eftir að ráða tvo lækna við Heilbrigðisstofnun Suðausturlands Hornafirði.

Um er að ræða stöður yfirlæknis og heilsugæslulæknis. Heilbrigðisstofnun Suðausturlands er áhugaverður vinnustaður sem samanstendur m.a. af heilsugæslustöð, sjúkradeild og hjúkrunarheimili.

Starfssvæði Heilbrigðisstofnunarinnar er A-Skaftafellssýsla og eru íbúar um 2200.

Æskilegt er að umsækjendur hafi viðurkenningu sem sérfræðingar í heimilislækningum, öldrunarlækningum eða lyflækningum.

Laun eru samkvæmt kjarasamningi Læknafélags Íslands og ríkisins, útvegum húsnæði og flutningsstyrkur í boði.

Umsóknarfrestur er til 1. október n.k.

Frekari upplýsingar veitir Guðrún Júlía Jónsdóttir, framkvæmdastjóri, í síma 478-1400, [netfang:gjj@hssa.is](mailto:netfang:gjj@hssa.is).